

TANTÁRGYI ADATLAP

Kritikai gondolkodás a fenntarthatóság érdekében

BMEGT51STK5019-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

Kritikai gondolkodás a fenntarthatóság érdekében

Azonosító

BMEGT51STK5019-00

A tantárgy jellege

gyakorlat

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	0
Gyakorlat	8
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

5

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>
-------------	------------------	-------------------

Dr. Szandi-Varga Péter	egyetemi adjunktus	szandi-varga.peter@gtk.bme.hu
------------------------	--------------------	-------------------------------

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Műszaki Pedagógia Tanszék

A tantárgy weblapja

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar-HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.06.25) az 580466/11/2025 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2025.06.25.-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy a hallgató értse, a dezinformáció, reklám, tudományos álhír, tévedés jelentőségeit a fenntarthatóságra ható veszélyeiknek tükrében. Képes legyen a tudományos cikkek és a tudományosnak ható írások közötti megkülönböztetésre, azok megállapításainak tudományos erejű megerősítésére, vagy cáfolatára. Legyen képes a megfelelő érveléstechnikára, értse és tudja alkalmazni a vita szabályait, felismerje és helyén tudja kezelni a vitában a vita szabályait megszegő, figyelmen kívül hagyó partnereket.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Tisztában van a racionális vita szabályaival, az érvelések szerkezetével, az ok-okozati összefüggések működésével.
2. Ismeri a vita és a következtetések hibáit.
3. Tisztában van a leggyakoribb, fenntarthatóságot, egészséget, tudományos világot érintő tévhitekkel, hiedelmekkel.
4. Tisztában van az álhírek működésével, az emberi psziché azon aspektusaival és azok működésével, melyekre ezek hatnak.

Képesség

1. Képes a fenntarthatóság szempontjából releváns tudományos eredmények értelmezésére, magyarázatára, azokra képes érdemben reflektálni, képes azokat szervesen beépíteni előzetes ismeret-rendszerébe, még akkor is, ha ez előzetes ismeret-rendszerével, meggyőződésével ellentétes.
2. Képes az áltudományos állítások cáfolatára. Kritikusan értékeli a megállapítások, források, modellek és elméletek jelentőségét és megbízhatóságát.
3. Képes kognitív disszonancia esetén az hatékonyan feloldani, képes ebben másokat segíteni.
4. Képes a konstruktív vita elméleti elemeinek gyakorlatban való alkalmazására.

Attitűd

1. Viták, konfliktushelyezetek során törekszik az objektivitásra.
2. Erőfeszítéseket tesz, hogy megértse mások álláspontját, segít, hogy mások is megértsék azt, amit ő képvisel.
3. Igényli a magas szintű, naprakész információk megszerzését, értelmezését, értékelését, átadását.
4. Igényli környezetének fejlődését, fejlesztését.

Önállóság és felelősség

1. Betartja az etikus, előítélet mentes értékelés, döntéshozatal elvét.
2. Betartja a kuturált, etikus vita és konfliktuskezelés szabályait.
3. Ismereteit, beállítódását nem kényszeríti rá másokra.

Oktatásmódszertan

Frontális előadás, illetve a téma gyakorlati, tréning formában való feldolgozása. Gyakorlat: önálló kutatói munkát és tanári hozott anyagok feldolgozását követő kooperatív feldolgozás, vita indukálás. Önálló hallgatói tevékenység: Tudományos, tudományosság látszatát keltő ismeretek keresése, ütköztetése, előbbi igazolása, utóbbi cáfolata. Tévhitek, berögzött, tudományosan nem megalapozott nézetek, tevékenységek keresése, azok bemutatása, cáfolata, veszélyeinek feltérképezése.

Tanulástámogató anyagok

- Margitay Tihamér: Az érvelés mestersége (2007) Typotex Kiadó
- Lente Gábor, Gunda Tamás, Csupor Dezső, Kovács Lajos: Száz kémiai mítosz Tévhitek, félreértések, magyarázatok (2017) Akadémiai Kiadó
- Nada J. Alsaleh: Teaching Critical Thinking Skills: Literature Review (2020)
- <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1239945.pdf>
- Lauren Weisberg: Critical Online Information Evaluation (COIE): A comprehensive model for curriculum and assessment design (2023)
- https://www.researchgate.net/publication/370170131_Critical_Online_Information_Evaluation_COIE_A_comprehensive_model_for_curriculum_and_assessment_design
- https://buvosvolgy.hu/kereses?HNDDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&_clearfacets=1&_clearfilters=1&fld_compound_target=all
- https://buvosvolgy.hu/kereses?HNDDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&_clearfacets=1&_clearfilters=1&fld_compound_target=all
- https://buvosvolgy.hu/kereses?HNDDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&_clearfacets=1&_clearfilters=1&fld_compound_target=all

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése az önálló hallgatói tevékenység feladatainak elvégzése alapján történik. Ezt módosíthatja az órákon tanúsított aktív részvétel.

Teljesítményértékelési módszerek

A szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: Beadandó dolgozat és/vagy projektfeladatok: a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg vagy csoportosan készített feladat. Aktív részvétel: a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek egyszerűsített értékelési módja, melynek megjelenési formája a felkészült megjelenés és tevékeny részvétel a konzultációkon.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- részteljesítmény értékelés (1. házi feladat): 50
- órai aktív részvétel: 50

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

A tanórákon való aktív részvétel, a házi feladat elkészítése.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	96
Jeles	87-95
Jó	76-86
Közepes	63-75
Elégséges	50-62
Elégtelen	50

Javítás és pótlás

A házi feladat a mindenkori Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzatban előírt díjak megfizetése mellett pótolható.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	8
házi feladatra felkészülés	66
egyéb felkészülés	76

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.06.02-án. Érvényes 2025.06.02-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A kritikai gondolkodás elméletei, teóriái. A racionális vita szabályai, az érvelések szerkezete, az ok-okozatiösszefüggések típusai és az oksági összefüggésre valókövetkeztetések hibái. Hogyan csap be minket az agyunk? Az optikai illúzióktól a megerősítési torzításig. Hogyan olvassuk a tudományos kutatásokról szóló híreket? Hírek, reklámok, az Internet szerepe az egyéni döntések meghozatalában, az álhírek, cikkek validitásának ellenőrzése, áltudomány, csúsztatások a reklámokban, egészség-környezeti tévhitek. Hallgatói gyakorlatok, bemutatók, viták.

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Műszaki Pedagógia Tanszék vezetője hagyja jóvá.